

2012MME146

Aan: Gedeputeerde Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Utrecht

Archimedeslaan 6

3584 BA Utrecht

Datum: 10 september 2012

Ons kenmerk: PCL 2012/06

Onderwerp: Kort PCL advies over Startnotitie Mobiliteitsplan Provincie Utrecht

Aandachtspunten voor het Mobiliteitsplan Provincie Utrecht

Samenvatting

In dit advies geeft de PCL de Provincie enkele aandachtspunten voor het Mobiliteitsplan:

1. Voor een goed mobiliteitsplan is een uitgebreide analyse nodig van (te verwachten) demografische, technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Het is belangrijk om het mobiliteitsplan met een toekomstgerichte blik op te stellen, lange termijndoelen te benoemen en hieraan korte termijnacties te koppelen.
2. De volgende inhoudelijke thema's vragen om speciale aandacht: de relatie tussen bereikbaarheid en duurzaamheid, de combinatie van mobiliteit met andere functies, het energieverbruik en de kosten van verschillende vervoerssystemen, de modal shift (water versus weg) in het goederenvervoer en de verkeersveiligheid.
3. Wat betreft de rol van de Provincie mag de behoefte aan een beleid met meetbare effecten niet ten koste gaan van de belangrijke agenderende, stimulerende en regisserende rol van de Provincie. Juist bij een grensoverschrijdend vraagstuk als mobiliteit kan de Provincie ook een heel nuttige indirecte invloed hebben. In het mobiliteitsplan moet afstemming en samenwerking met gemeenten en andere provincies ruimschoots aandacht krijgen. Ook samenwerking met het bedrijfsleven is nodig, zowel om inhoudelijke als financiële redenen.

Inleiding

Met dit korte advies reageert de PCL op de Startnotitie Mobiliteitsplan Provincie Utrecht. De PCL geeft in dit advies enkele aandachtspunten voor het Ontwerp Mobiliteitsplan dat in de komende periode door de Provincie wordt opgesteld. In een later stadium van de beleidsontwikkeling zal de PCL een uitgebreider advies over het mobiliteitsbeleid uitbrengen, waarin zij dieper ingaat op de hier genoemde aandachtspunten.

Aandachtspunten

1. Het ontwikkelen van een Strategie

Startnotitie goede aanzet voor strategische visie

De PCL vindt de Startnotitie van goede kwaliteit. Er wordt stilgestaan bij politiek-bestuurlijke ontwikkelingen en inhoudelijke ontwikkelingen en trends. De samenhang met andere beleidsterreinen, vooral ruimtelijke ordening, krijgt aandacht. Er is ook goed nagedacht over de inhoud, positie en vorm van het nieuwe mobiliteitsplan. De keuze om minder knelpuntgericht te werken en duidelijke ambities te formuleren voor de toekomst spreekt de PCL aan. Ook vindt de PCL het verstandig dat de Provincie goed nadenkt over haar rol op het gebied van mobiliteit.

Analyse van trends noodzakelijk voor mobiliteitsplan

Om een goed mobiliteitsplan te ontwikkelen is een uitgebreide analyse nodig van ontwikkelingen en trends en hun effecten. Wij noemen hier enkele ontwikkelingen die van belang zijn:

- Welke demografische ontwikkelingen doen zich naar verwachting voor in de komende vijftien jaar en welke effecten zullen die hebben op de mobiliteit?
- Welke technologische ontwikkelingen zijn te voorzien in de komende periode? Hierbij gaat het niet alleen om ontwikkelingen die direct met mobiliteit te maken hebben, maar bijvoorbeeld ook om de verdergaande digitalisering en nieuwe vormen van sociale media.
- Er worden grote investeringen gedaan in het Rijkswegennet. Welke effecten heeft dit op het onderliggende wegennet?
- Het Nieuwe Werken neemt een grote vlucht. Welke gevolgen heeft dit voor de mobiliteit?
- Door toenemend gebruik van de elektrische fiets, zullen de afstanden in het fietsverkeer toenemen. Wat betekent dit voor de (behoefte aan) fietsinfrastructuur en voor het gebruik van auto en openbaar vervoer?
- Ten slotte is het mogelijk dat als gevolg van technologische en maatschappelijke ontwikkelingen het begrip mobiliteit in de komende jaren een heel andere betekenis gaat krijgen. Het is daarom belangrijk om niet teveel vanuit het “nu” te denken, maar met een toekomstgerichte blik.

Lange termijn doelen benoemen, korte termijn acties hieraan koppelen

Zeker op het gebied van verkeer en vervoer is het nodig lange termijn doelen te formuleren. De realisatie van projecten op dit gebied vergt meestal vele jaren. Als men over tien jaar een bepaald resultaat wil zien, moet men nu met de voorbereidingen beginnen.

De PCL vindt de samenhang tussen lange termijn doelen en korte termijn maatregelen daarom van groot belang. Acties die op korte termijn worden uitgevoerd moeten bijdragen aan de doelen die voor de lange termijn gesteld zijn.

Evaluatie

De PCL vindt het belangrijk dat ook de evaluatie van het beleid een plek krijgt in het mobiliteitsplan. Hierbij gaat het zowel om de evaluatie van het eerder gevoerde beleid als om het organiseren van de evaluatie in de toekomst. Juist bij een koerswijziging is het nuttig om de vinger aan de pols te houden wat betreft de ontwikkelingen in de praktijk en de resultaten van het nieuwe beleid. Dit maakt het mogelijk tijdig bij te sturen wanneer dat nodig is.

2. Inhoudelijke thema's die aandacht vragen

De PCL vindt dat de volgende inhoudelijke thema's om speciale aandacht vragen in het Mobiliteitsplan:

Bereikbaarheid en duurzaamheid

De Provincie Utrecht heeft dichtbevolkte stedelijke gebieden met intensief lokaal/regionaal verkeer, maar er is ook sprake van grote doorgaande verkeersstromen. Deze verschillende stromen zullen enerzijds gescheiden moeten worden, anderzijds ook weer verbonden. Het

goed geleiden van deze verschillende verkeersstromen is een grote uitdaging voor de Provincie.

In de Startnotitie wordt met verwijzing naar het coalitieakkoord van de Provincie aangegeven dat investeringen in infrastructuur en vervoer gericht moeten zijn op het versterken van de bereikbaarheid van economische kerngebieden. De PCL realiseert zich dat de bereikbaarheid van Amsterdam en Rotterdam bijvoorbeeld afhankelijk is van de doorstroming van het verkeer in de Provincie Utrecht.

Voor de kwaliteit van de leefomgeving vindt de PCL het echter noodzakelijk dat de Provincie randvoorwaarden stelt aan de manier waarop het verkeer in de Provincie Utrecht wordt afgewikkeld. Voor mobiliteit zijn o.a. de “rode kaarten” voor fijn stof, broeikasemissies en knelpuntkilometers luchtkwaliteit in de Staat van Utrecht (duurzaamheidsmeting 2010) relevant. Het is de kunst om innovatieve oplossingen te vinden die tegelijkertijd de bereikbaarheid en de kwaliteit van de leefomgeving verbeteren.

Mogelijk kan in binnenstedelijke gebieden een verdere verbetering van het openbaar vervoer, elektrisch individueel vervoer en fietsverbindingen uitkomst bieden.

De PCL wil in haar tweede advies graag het begrip duurzaamheid in relatie tot mobiliteit uitwerken en adviseren over de te stellen randvoorwaarden.

Combinatie van functies

In het verleden werd in de ruimtelijke ordening vaak gekozen voor het scheiden van functies. Wegen werden zo ver mogelijk van woningen gepland. Er zijn echter interessante combinaties te maken, bijvoorbeeld tussen woningen en wegen of tussen wegen en energiesystemen. De PCL adviseert de Provincie om deze mogelijke combinaties te verkennen.

Verkeer, energie en kosten

De PCL adviseert de Provincie om te verkennen welke energiezuinige en schone vormen van vervoer geschikt zijn voor het oplossen van de verkeers- en milieuvraagstukken in de Provincie Utrecht. Bekeken moet worden welke vervoersmiddelen voor welke doelgroepen op welke trajecten gestimuleerd moeten worden. Hierbij spelen ook de kosten een rol. Mogelijk zijn goede fietsbanen op bepaalde trajecten een betere en goedkopere oplossing dan andere vervoerssystemen.

Modal shift in het goederenvervoer

De PCL is van mening dat de Provincie invloed kan uitoefenen op de modal shift (water versus weg) in het goederenvervoer. Zij adviseert de Provincie te onderzoeken welke acties op dit gebied wenselijk, haalbaar en betaalbaar zijn.

Technologie en veiligheid

Een zeer belangrijk thema vindt de PCL de veiligheid in het verkeer. Zij adviseert de Provincie om te onderzoeken welke rol nieuwe technologische oplossingen hierbij kunnen spelen.

3. Rol Provincie en samenwerking

Rol Provincie

In de Startnotitie wordt aangegeven dat de Provincie zich meer wil richten op doelen waar zij vanuit haar taken en bevoegdheden daadwerkelijk invloed op kan hebben. De Provincie moet “erover gaan” en de effecten van de beleidsinspanningen moeten meetbaar zijn.

De PCL begrijpt de behoefte aan een SMART beleid. Zij wil er echter op wijzen dat de Provincie als middenbestuur juist ook een heel nuttige indirecte beïnvloedende rol kan spelen. Hierbij kan men denken aan het stimuleren van ontwikkelingen, samenbrengen van partijen en regisseren van afstemming tussen gemeenten. Of om het agenderen van problemen en oplossingsrichtingen bij het Rijk. Het gaat hierbij niet altijd om formele provinciale taken en het resultaat is niet altijd meetbaar, maar deze activiteiten kunnen wel van cruciaal belang zijn om maatschappelijke doelen te bereiken.

Samenwerking met andere partijen binnen en buiten de Provincie

Mobiliteit is bij uitstek een gemeente- en provinciegrensoverschrijdend fenomeen. Dit betekent dat de afstemming en samenwerking met gemeenten en andere provincies een onderwerp is dat in het Mobiliteitsplan ruimschoots aandacht moet krijgen.

Ook samenwerking met het bedrijfsleven is nodig, zowel om inhoudelijke als financiële redenen. Bij al deze vormen van samenwerking is een open, uitnodigende, flexibele en oplossingsgerichte houding van de Provincie van groot belang. Graag verwijzen wij in dit verband naar ons advies over Ondernemerschap en de kwaliteit van de leefomgeving, dat wij eerder dit jaar uitbrachten.

Platform Mobiliteit en innovatie

In de Provincie Utrecht zijn veel adviesbureaus op het gebied van logistiek gevestigd. De PCL adviseert de Provincie om deze expertise aan te boren, bijvoorbeeld door een (digitaal) platform op te richten dat zich bezighoudt met mobiliteit en innovatie.

Tot zover onze eerste aandachtspunten bij de ontwikkeling van het Mobiliteitsplan.

Hoogachtend,
De Provinciale Commissie Leefomgeving (PCL),

Drs. A.F. van de Klundert,
Voorzitter

Mevr. Drs. J.E.H. van der Heijde,
Secretaris